

PERU BİLGİ NOTU

OCAK 2022

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

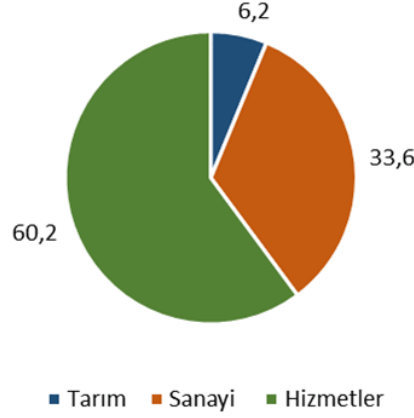
GÖSTERGE	DEĞER	2019	2020	2021
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	231	205	226
Büyüme	%	2,2	-11,0	10,0
Nüfus	Milyon Kişi	33,2	33,5	33,8
Kişi Başı Gelir	USD	6.962	6.134	6.677
Enflasyon	%	1,9	2,0	3,2
İşsizlik Oranı	%	6,6	13,0	8,7
Cari Denge / GSYH	%	-0,9	0,8	0,4
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-1,4	-8,3	-5,4
İhracat	Milyar USD	45,1	38,8	-
İthalat	Milyar USD	42,4	36,1	-

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Ekim 21, Trademap

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Peru Merkez Bankası, 2020

Peru, dünyada gümüş rezervi bakımından birinci, bakır rezervi bakımından ise üçüncü sıradadır. And Dağlarının önemli bir kısmını barındıran ülkede arazi koşullarının engebeli olması nedeniyle tarımsal alan kısıtlıdır. Dünyada balıkçılık sektöründe öne çıkan ülkelerden biri olan Peru'da 2019 verilerine göre tarım sektörünün milli gelirdeki payı %6, istihdamdaki payı ise %25 civarındadır.

Ülke ekonomisi, zaman içerisinde tarımdan elde edilen gelir, sanayi alanında yapılan yatırımlar ve özelleştirme çabalarının da etkisiyle 2000'li yıllarda istikrar kazanmıştır. Buna karşın, imalat sanayi ürünlerinin ihracatı tüm ihracatın %12'sini oluşturmaktadır. Kâğıt, tekstil ve bakır ürünleri ihracatları imalat sanayinden gerçekleştirilen ihracatta öne çıkmaktadır.

Madencilik sektörünün milli gelirdeki payı, imalat sanayi ile aynı olup %12'dir. Bu sektörden gerçekleştirilen ihracat ise imalat sanayinin aksine oldukça yüksektir. Bakır, altın ve çinko başta olmak üzere ham maddelerde yapılan ihracat toplam ihracatın %60'ı civarındadır.

BÜYÜME:

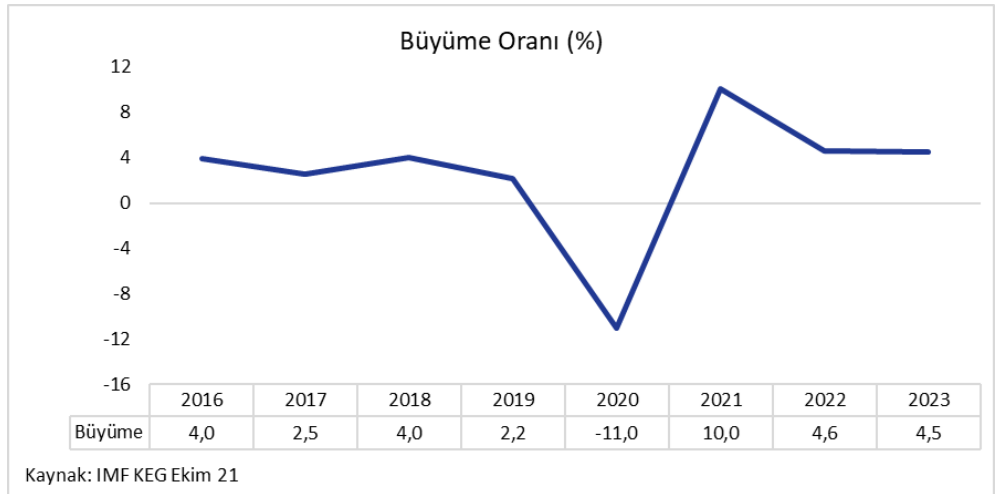
Küresel finansal krizin ardından 2009 yılında iç talepte düşüş yaşanmış buna karşın ekonomi %1 ile pozitif büyüme yaşamıştır. 2010 ile 2013 yılları arasında iç talebin yıllık bazda %7'nin üzerinde artmasıyla ekonomi aynı dönemde %6,6 büyümüştür. 2014 yılından itibaren hidrokarbon fiyatlarındaki düşüşün etkisiyle ekonomik büyüme %2,4'e gerilemiştir. 2015-16 döneminde ekonomideki büyüme oranı %3'ün üzerine çıksa da 2017 yılında yatırımların azalmasıyla büyüme %2,5'e düşmüştür.

2018 yılında Peru'da 7 büyüklüğünde bir deprem yaşanmış; aynı dönemde ithalat ve yatırımlardaki artışın etkisiyle büyüme %4'e yükselmiştir. 2019 yılında ise 7 ve 8 büyüklüğünde iki deprem daha gerçekleşmiş akabinde yatırımlar bir önceki yıla göre daha ılımlı artmış ve 2019'da büyüme oranı %2,2'ye gerilemiştir.

Salgının etkisiyle 2020 yılının ikinci yarısında ekonomi %30 daralırken yıl genelinde %11 küçülmüştür. Madencilik sektöründeki daralma yıl genelinde %13,5 olurken altın üretimi bir önceki yıla göre 2020 yılında %32 azalmıştır. Petrol fiyatlarındaki düşüşün etkisiyle hidrokarbon sektöründe küçülme ise %11 olarak kaydedilmiştir.

Peru 2021 yılının ilk çeyreğinde %4,5 büyürken ikinci çeyrekte baz etkisiyle büyüme oranı %40,5 olarak kaydedilmiştir. Yıl genelinde %10 büyümesi beklenen Peru'nun ilerleyen dönemde %4,5 bandında genişleyeceği öngörülmektedir.

2. BÜTÇE DENGESİ

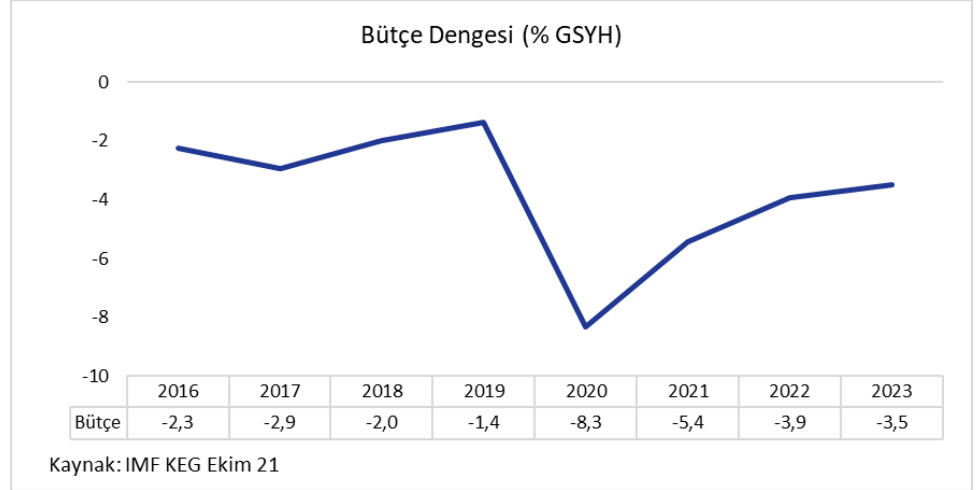
2013 yılına kadar fazla veren Peru kamu bütçesi 2014 yılından itibaren maden gelirlerinin azalmasıyla açık vermeye başlamıştır.

2013 yılında GSYH cinsinden %22 olan kamu gelirleri 2014 yılında yatay seyretmiş, 2015 yılında ise %20'nin altına gerilemiştir. Buna karşın, 2013 yılında GSYH cinsinden %20 civarında olan kamu giderleri ise aynı dönemde %21'in üzerine çıkmıştır.

2018 yılından itibaren enerji fiyatlarındaki toparlanma ile bütçe açığı %2 seviyesine gerilerken 2019 yılında bütçe gelirlerinin bir önceki yıla göre %8 civarında artmasıyla bütçe açığı %1,4'e kadar düşmüştür.

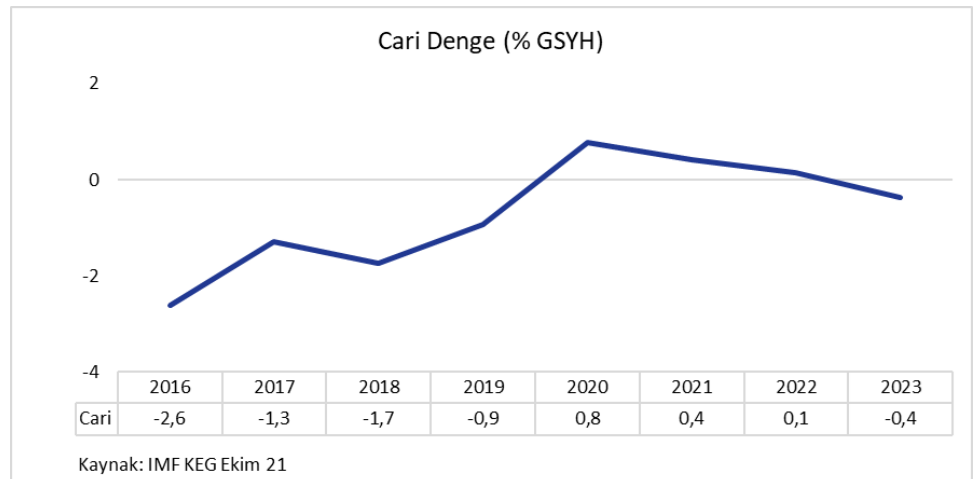

Salgının etkisiyle bütçe gelirleri %17 azalırken bütçe harcamaları ise %15 artmıştır. Bunun etkisiyle, bütçe açığı %9 seviyelerine yükselmiştir. Salgın döneminde, işsizliğin yükselmesi, kapanan işletmelere vergi kolaylığı gibi önlemler bütçe üzerinde yük (yaklaşık %7 GSYH cinsinden) oluşturmuştur. Önümüzdeki dönemde, salgının etkilerinin azalacağı varsayımı altında bütçe açığının %4'ün altına gerileyeceği tahmin edilmektedir. Kamu borcu 2019 yılında %27 seviyesindeyken 2020 yılında %35'e yükselmiştir.

3. CARİ DENGESİ

Peru'da 2015 yılında GSYH cinsinden %5'e kadar yükselen cari açık ihracatın takip eden dönemde toparlamasıyla birlikte 2017 yılında %1,3'e kadar gerilemiştir. 2018 yılında net mal ve hizmet ihracatlarının azalmasıyla cari açık %1,7'ye yükselmiştir. 2019'da ise ticaret gerginliklerinin etkisiyle mal ihracatı da ithalatı da azalan ülkede cari açık %0,9 olmuştur. Salgın döneminde birincil gelir dengesinde fazla veren Peru 1,5 milyar USD ile GSYH cinsinden %0,8 fazla vermiştir. 2020 yılında net dış ticaret fazlası 7,8 milyar USD olurken hizmet açığı 4,2 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. Özellikle, ABD, Şili ve İspanya'dan yurtiçine gelen döviz transferleri ise salgının döneminde bir önceki yıla göre %10 civarında azalarak 3 milyar USD olmuştur. Önümüzdeki dönemde, Peru'nun ödemeler dengesinin dengeli seyredeceği tahmin edilmektedir.

4. SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri:

Peru'nun Kuzey Amerika ve Asya-Pasifik pazarlarıyla kapsamlı ticari bağlantıları, sürdürülebilir ihracat büyümesinin temelini oluşturmaktadır. Orta sınıfın varlığı, makroekonomik istikrarı artırmaya yardımcı olacaktır. Peru'nun yatırım yapılabilir durumda olması devlet borçlanma maliyetlerini düşük tutacak, yabancı yatırımların akışını artıracaktır. Ülkenin diğer Latin Amerika ekonomilerine kıyasla daha düşük kamu borcu olması, salgın ve ilerideki dış şokların etkileriyle daha fazla mücadele etmek için gerekli mali alanı vermektedir.

Zayıf Yönleri:

Salgının neden olduğu ekonomik daralma, kısa vadede işsizlik oranının salgın öncesi seyretmesine neden olacak ve gelir eşitsizliği ile kayıt dışı çalışmayı yüksek tutmaya devam edecek. Yeni seçilen başkan Pedro Castillo eşitsizlik ve kayıt dışı istihdama dikkat çekerek bu konuda ciddi kamu harcaması yapılması gerektiğine dikkat çekmektedir. Az gelişmiş altyapı, kapasite sınırlamaları ve sosyal huzursuzluklar orta vadede ekonomik çıktı üzerinde baskı oluşturacaktır. Peru'nun emtia ihracatlarına oldukça bağlı olması gelecekteki küresel büyüme üzerindeki şoklara karşı ekonomiyi hassas hale getirmektedir.

Fırsatlar:

Peru'nun doğal kaynak zenginliği ve büyük ölçekli sermaye projelerinden oluşan boru hattı özel yatırımları desteklemeye devam edecektir. Büyüyen bir orta sınıf, perakende, gıda ve içecek gibi tüketim malları sektörlerine olan talebi artıracak, yatırımcı çekmeye devam edecektir. Birçok Perulunun kayıt dışı ekonomide çalışması, geniş bir işgücünün ve vergi tabanının henüz oluşmadığını, ekonominin kapasitesinin altında çalıştığına işaret etmektedir.

Tehditler:

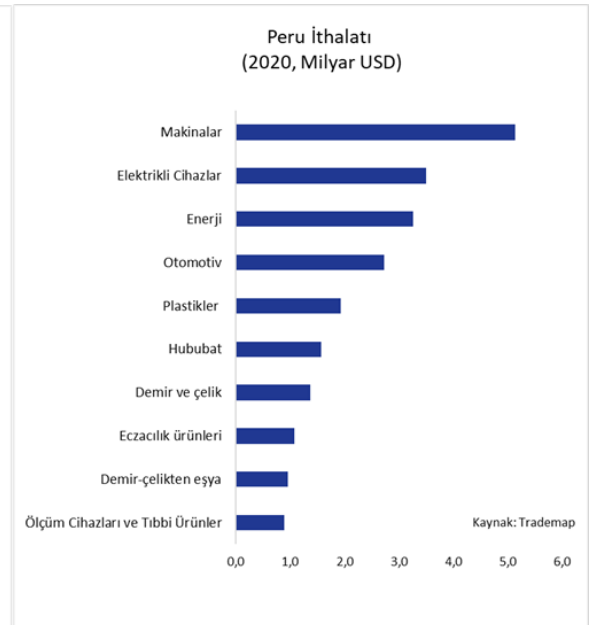
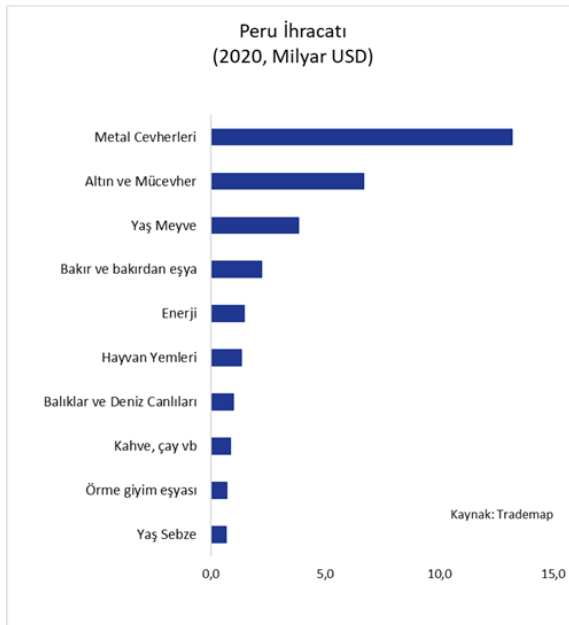
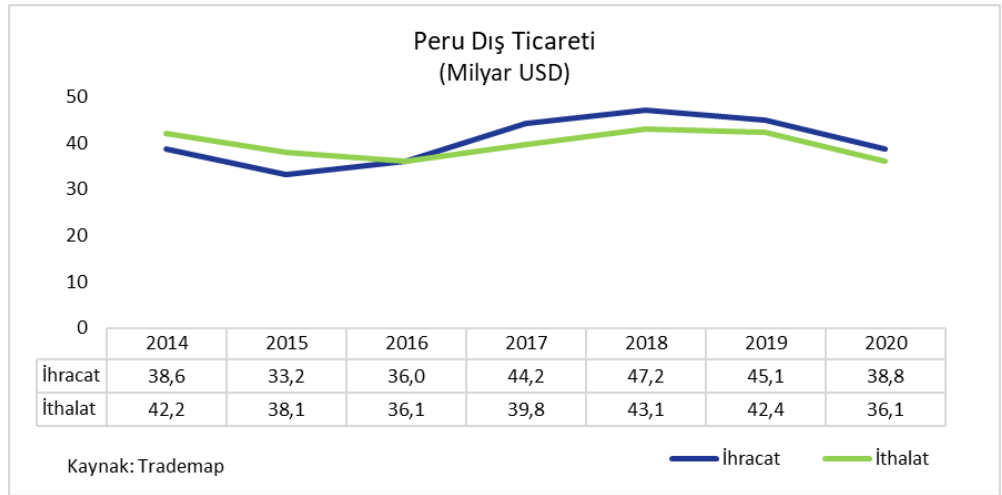
Temmuz 2021'de başkanlığa oturan Castillo'nun politikalarına karşın ciddi soru işaretleri bulunuyor. Son dönemde, kamu ve özel emeklilik planlarında reform yapmak için kongre yapılması baskısı, önümüzdeki dönemde yatırımcıların endişelerini artırabilir. Kırsal alanlarda devam eden sosyal bölünmeler ve endüstriyel faaliyetlere muhalefet, madencilik ve ulaşım alanında yapılması planlanan projeler tehdit oluşturmaktadır. Gelecekte yolsuzluk skandalları ve sözleşme anlaşmazlıkları ortaya çıkarsa, bu durum büyük çaplı altyapı projelerinin durmasına, yatırımcı güveninin sarsılmasına ve büyümenin yavaşlamasına neden olabilir. Hedeflenen enflasyondan yüksek seyreden enflasyon hane halkının alım gücünü zayıflatmasına, faizlerin yükselmesine neden olabilir.

5. DIŞ TİCARET

Peru dış ticareti 2017 yılından beri fazla vermektedir. Ülke ihracatının üçte birine yakını metal cevherlerinden gerçekleştirmektedir. 2015 yılında metal cevheri ihracatının 10 milyon USD seviyesinin altına inmesiyle ülke ihracatı 33 milyar USD'ye kadar gerilemiş, 2018 ve 2019 yıllarında ise 17 milyar USD'lik metal cevheri seviyesine yükselmesiyle ihracat 45 milyar USD'nin üzerine çıkmıştır.

Salgın metal cevheri ihracatının %20 azalmasına neden olurken ülke ihracatı %14 azalmıştır. Peru ithalatında öne çıkan makineler ve elektrikli cihazlar kalemlerindeki düşüş ise ithalatın 2020 yıl genelinde %15 azalmasında etkili olmuştur.

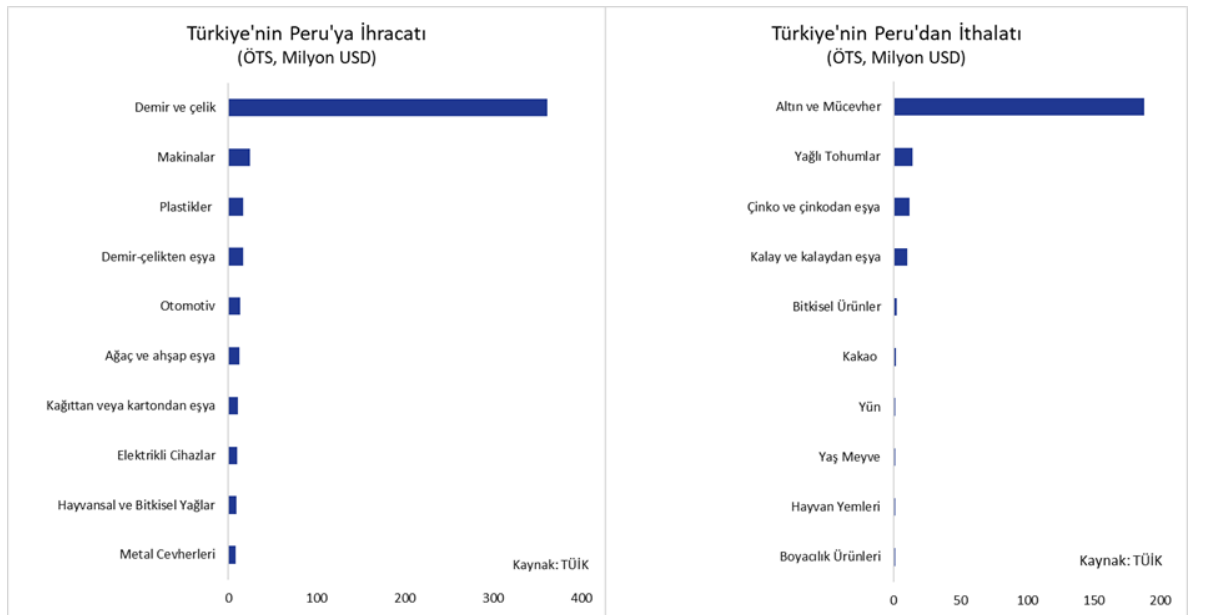
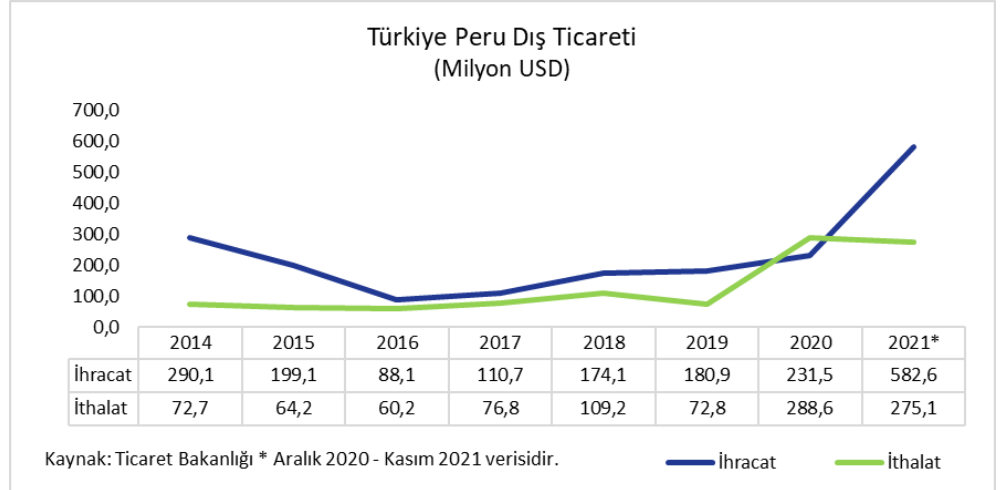

6. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

Türkiye Peru dış ticaretinde 2020 yılına kadar net ithalatçıyken 2020 yılından itibaren net ihracatçı konuma geçmiştir. Türkiye'nin Peru'ya ihracatında demir çelik sektörü öne çıkarken 2020 yıl genelinde 120 milyon USD olan demir çelik ihracatı 2021 yılının ilk on bir ayında 535 milyon USD olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin ihracatı ise 2020 yılının ilk on bir ayında 187 milyon USD'den 2021 yılının aynı döneminde 539 milyon USD'ye yükselmiştir.

Türkiye'nin Peru'dan ithalatında ise altın ve mücevher öne çıkmaktadır. 2020 yıl genelinde 243 milyon USD olan altın ve mücevher ithalatı 2021 yılının ilk on bir ayında 190 milyon USD civarında gerçekleşmiştir. Türkiye'nin Peru'dan ithalatı ise 2021 yılının ilk on bir ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre %5 azalarak 237 milyon USD olmuştur.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr